

Sygn. akt II KK 212/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 sierpnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Przemysław Kalinowski (przewodniczący)

SSN Zbigniew Puskarski

SSN Andrzej Stępka (sprawozdawca)

Protokolant Anna Janczak

po rozpoznaniu w dniu 19 sierpnia 2021 r. na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w sprawie Z. J. A. skazanego z art. 209 § 1 k.k.

kasacji Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od prawomocnego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w W. z dnia 4 lipca 2019 r., sygn. akt III K (...),

**I. uchyla pkt 2 zaskarżonego wyroku, dotyczący
orzeczonego środka probacyjnego w postaci zobowiązania
oskarżonego do wykonywania ciążącego na nim obowiązku
alimentacyjnego;**

**II. wydatkami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb
Państwa**

UZASADNIENIE

Prokurator Rejonowy w W. oskarżył Z. J. A. o popełnienie przestępstwa z art. 209 § 1 k.k. polegającego na tym, że w okresie od dnia 31 maja 2017 r. do dnia

2 maja 2018 r. w W., uchylał się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości wyrokiem Sądu Okręgowego w W. Wydział I Cywilny z dnia 18 czerwca 2013 r., sygn. akt I C (...), na rzecz K. A., przy czym łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych.

Po rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy w W. wyrokiem nakazowym z dnia 4 lipca 2019 r., sygn. akt III K (...), uznał oskarżonego Z. J. A. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu z tym, że przyjął, iż ciążący na oskarżonym obowiązek alimentacyjny został określony co do wysokości wyrokiem Sądu Okręgowego w W. Wydział I Cywilny z dnia 28 lutego 2013 r., sygn. akt I C (...) - i za to na podstawie art. 209 § 1 k.k. wymierzył mu karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, określając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł. Nadto na podstawie art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 k.k. zobowiązał oskarżonego do wykonywania ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego względem małoletniej córki K. A., a na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonego od zapłaty kosztów sądowych w całości na rzecz Skarbu Państwa.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 24 lipca 2019 r.

Kasację od wyroku nakazowego wniósł na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. Prokurator Generalny, który zaskarżył go na korzyść oskarżonego Z. J. A., w części dotyczącej orzeczonego obowiązku probacyjnego określonego w art. 72 § 1 pkt 3 k.k. w postaci wykonywania ciążącego na oskarżonym obowiązku alimentacyjnego względem małoletniej córki K. A..

Na zasadzie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. i art. 537 § 1 i 2 k.p.k. zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 k.k., polegające na orzeczeniu na podstawie tych przepisów wobec oskarżonego Z. A. za przypisany mu czyn z art. 209 § 1 k.k., środka probacyjnego w postaci wykonywania ciążącego na oskarżonym obowiązku alimentacyjnego względem małoletniej córki K. A., podczas gdy orzeczenie tego środka probacyjnego w przypadku skazania na karę samoistnej grzywny nie było możliwe.

Formułując powyższy zarzut, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w punkcie 2, to jest co do orzeczonego środka probacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna i to w sposób oczywisty, co uzasadniało jej rozpoznanie na posiedzeniu bez udziału stron w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie doszło do rażącego naruszenia przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 k.k. Słusznie bowiem wskazuje skarżący, że na podstawie tych przepisów orzeczenie środka probacyjnego w postaci wykonywania ciążącego na oskarżonym obowiązku alimentacyjnego w przypadku skazania na karę samoistnej grzywny nie było możliwe.

Zgodnie z art. 34 § 3 k.k. wymierzając karę ograniczenia wolności, sąd może orzec świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 k.k. lub obowiązki, o których mowa w art. 72 § 1 pkt 2-7a k.k. Obowiązki, o których mowa w tym przepisie, to: 2) przeproszenie pokrzywdzonego, 3) wykonywanie ciążącego na skazanym obowiązku łżenia na utrzymanie innej osoby, 4) wykonywanie pracy zarobkowej, nauka lub przygotowanie się do zawodu, 5) powstrzymanie się od nadużywania alkoholu lub używania innych środków odurzających, 6) poddanie się terapii uzależnień, 6a) poddanie się terapii, w szczególności psychoterapii lub psychoedukacji, 6b) uczestnictwo w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych, 7) powstrzymanie się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, 7a) powstrzymanie się od kontaktowania się z pokrzywdzonym lub innymi osobami w określony sposób lub zbliżania się do pokrzywdzonego lub innych osób.

Z treści przepisu art. 34 § 3 k.k. jednoznacznie wynika więc, że obowiązki z art. 72 § 1 k.k. można orzec tylko w przypadku wymierzenia skazanemu kary ograniczenia wolności. W tej sytuacji nie ulega wątpliwości, że Sąd Rejonowy w W. nie był uprawniony do orzeczenia w przedmiotowej sprawie wobec oskarżonego Z. J. A. środka probacyjnego określonego w art. 72 § 1 pkt 3 k.k., tj. zobowiązania go do wykonywania ciążącego na nim obowiązku łżenia na utrzymanie małoletniej córki K. A., gdyż przepis art. 34 § 3 k.k. nie przewiduje możliwości orzeczenia środka probacyjnego w przypadku skazania na karę samoistnej grzywny. Niewątpliwie, orzeczenie środka probacyjnego określonego w art. 72 § 1 pkt 3 k.k.

nie jest ograniczone wyłącznie do wypadku skazania sprawcy na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Należy przypomnieć, że nałożenie obowiązku z art. 72 § 1 pkt 3 k.k. jest możliwe również w wypadku warunkowego umorzenia postępowania (art. 67 § 3 k.k.), a także przy skazaniu na karę ograniczenia wolności (art. 35 § 3 k.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r.). Jednak takiej możliwości nie przewidują przepisy prawa materialnego w przypadku wymierzenia jedynie kary grzywny. W tej sytuacji wobec skazanego nie było dopuszczalne orzeczenie środka probacyjnego wskazanego w tym przepisie, a skoro środek ten orzeczono, to istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku naruszenia omawianej normy materialnoprawnej w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k. uznać należy za oczywisty (*por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2018 r., III KK 76/18, LEX nr 2558346*). Należy podkreślić, że przepis art. 34 § 3 k.k. nie przewiduje także możliwości orzeczenia środka probacyjnego w przypadku skazania na karę bezwzględnego pozbawienia wolności (*por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2020 r., III KK 625/19, LEX nr 3177244*).

W tej zaś sytuacji nie ulega wątpliwości, że doszło do rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 k.k., polegającego na orzeczeniu, na podstawie tych przepisów wobec Z. J. A. za przypisany mu czyn z art. 209 § 1 k.k., środka probacyjnego w postaci wykonywania ciążącego na oskarżonym obowiązku alimentacyjnego względem małoletniej córki K. A., podczas gdy orzeczenie tego środka probacyjnego w przypadku skazania na karę samoistnej grzywny nie było możliwe.

W rezultacie, Sąd Najwyższy, uwzględniając kasację Prokuratora Generalnego wniesioną na korzyść skazanego, na mocy art. 537 § 2 k.p.k. uchylił wyrok nakazowy Sądu Rejonowego w W. w zaskarżonej części, to jest, jego punkt 2, w zakresie orzeczonego środka probacyjnego w postaci zobowiązania oskarżonego do wykonywania ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego względem małoletniej córki.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 638 k.p.k. obciążając nimi Skarb Państwa.

